

# Lausunnon antaminen eduskunnan oikeusasiamiehelle kaupungin menettelystä kuntalaisaloitteen käsittelyä koskevassa asiassa

KH 15.06.2026  
504/00.01.01/2026

Valmistelija Hallintojohtaja Tomas Määttä

Eduskunnan oikeusasiamies on pyytänyt Loviisan kaupunkia antamaan selvityksensä ja lausuntonsa kantelusta, joka koskee Loviisan kaupungin menettelyä kuntalaisaloitteen käsittelyä koskevassa asiassa.

Loviisan kaupunkia on pyydetty toimittamaan kantelun tutkimiseksi tarvittava selvitys asiakirjapyynnön käsittelystä vastuussa olleilta henkilöiltä sekä antamaan oma lausunto asiassa. Selvityksessä ja lausunnossa on pyydetty kiinnittämään huomioita erityisesti siihen, mitä hallintolaissa on säädetty asioiden käsittelystä ilman aiheetonta viivytystä sekä siihen, mitä Loviisan kaupungin hallintosäännössä on määrätty kuntalaisaloitteiden käsittelystä. Lisäksi on pyydetty ottamaan kantaa siihen, onko kantelijan asian käsittely toteutunut edellä mainittuun nähden asianmukaisesti.

## 1. Kantelun sisältö

Loviisan kaupunkiin kohdistetussa kantelussa arvostellaan kaupungin menettelyä seuraavalla tavalla:

Kantelija on tehnyt kuntalaisaloitteen Kuntalaisaloitepalvelun kautta 25.3.2025, saaden 26.3.2025 Loviisan kaupungin kirjaamosta sähköpostivahvistuksen, jonka mukaan hänen tekemänsä aloite on vastaanotettu. Kantelussa arvostellaankin sitä, että kantelijalle ei vielä 8.12.2025 ollut ilmoitettu, missä viranomaisessa asia käsitellään, aloitteen käsittelyaikaa sekä keneltä asiassa saa lisätietoja aloitteen käsittelystä ja sen johdosta tehdyistä toimenpiteistä.

Kantelija viittaa kantelussaan myös hänen aiemmin, vuonna 2009 tekemänsä kuntalaisaloitteen käsittelyyn liittyviin lainvastaisuuksiin.

Kantelussa esitetään, että Loviisan kaupunginhallitus ei toimeenpane asianmukaisesti kuntalaisia määrättyjä tehtäviään. Kritiikkiä kohdistetaan kaupunginjohtajan velvollisuuteen valvoa, että kaupungin hallinnossa noudatetaan tarkoin Suomen lakia ja kaupungin hallintosääntöä. Kantelija viittaa kaupunginhallituksen osalta kuntalain (410/2025) 38. §:ään, jonka mukaan kunnanhallitus johtaa kunnan toimintaa ja taloutta. Lisäksi kantelussa todetaan, että kaupungin hallintosäännön mukaan kaupunginjohtaja:

19. / 3. valvoo kaupungin viranhaltijoiden, työntekijöiden ja luottamuselinten toimintaa sekä ryhtyy toimenpiteisiin epäkohtien poistamiseksi
20. / 4. seuraa kaupunginhallituksen ja jaostojen, lautakuntien ja toimikuntien sekä luottamushenkilöiden, viranhaltijoiden ja työntekijöiden päätösten laillisuutta ja tarkoituksenmukaisuutta, ja ryhtyy tarvittaessa laissa tarkoitettuihin toimenpiteisiin asian ottamiseksi kaupunginhallituksen käsiteltäväksi.

Nämä hallintosäännön määräykset ovat 1.9.2025 voimaan tulleen hallintosäännön osalta 34 §:ssä (kohdat 19. ja 20.) ja 1.9.2025 saakka

voimassa olleen hallintosäännön 35 §:ssä (kohdat 3. ja 4.). Kantelussa epäillään, ettei kaupunginhallitus valvo, että sen alainen kaupunginjohtaja toimeenpanee hallintosäännössä määrätyt tehtävänsä.

#### Kantelun täydennys

Kantelija on vielä 8.12.2025 lähettänyt eduskunnan oikeusasiamiehelle täydennyksen koskien aikaisempaa kanteluaan ja siinä esille tuomiaan seikkoja. Täydennyksessään kantelija kertoo havainneensa edelleen, että Loviisan kaupunginvaltuusto on kokouksessaan 15.10.2025, § 156, käsitellyt vireillä olevia kuntalaisaloitteita. Kantelija onkin kiinnittänyt huomiota siihen, ettei hänen tekemäänsä kuntalaisaloitetta löydy tuolloin käsiteltyjen aloitteiden joukosta. Hän viittaa lisäksi Loviisan hallintosäännön 167. §:ään, jonka mukaan:

*Aloitteen käsittelee se kaupungin viranomainen, jolla on toimivalta tehdä päätöksiä aloitteen tarkoittamassa asiassa. Jos toimivaltainen viranomainen on toimielin, aloitteista ja aloitteiden perusteella suoritetuista toimenpiteistä on annettava toimielimelle tieto jäljempänä määrättyllä tavalla.*

*Kaupunginhallituksen on vuosittain lokakuussa esitettävä kaupunginvaltuustolle luettelo kaupunginvaltuuston toimivaltaan kuuluvista tehdyistä aloitteista ja niiden perusteella suoritetuista toimenpiteistä. Kaupunginvaltuusto voi samalla päättää, mitkä aloitteista on loppuun käsitelty.*

*Yksittäiset kaupunginvaltuuston toimivaltaan kuuluvat aloitteet tuodaan valmistelun jälkeen kaupunginvaltuuston käsiteltäviksi. Hyväksyessään aloitteeseen annetun vastauksen, kaupunginvaltuusto toteaa aloitteen loppuun käsitellyksi.*

*Muun toimielimen kuin kaupunginvaltuuston toimivaltaan kuuluvista aloitteista on annettava tieto toimielimelle niiden päättämällä tavalla. Toimielin voi samalla päättää, mitkä aloitteista ovat loppuun käsiteltyjä.*

*Kaikki kunnassa vireille tulleet aloitteet käsittelee toimivaltainen kunnan viranomainen ilman aiheetonta viivytystä.*

Kantelija viittaa täydennyksessään perustuslain 6. §:ään, jonka 1. momentin mukaan ihmiset ovat yhdenvertaisia lain edessä. Lisäksi viitataan yhdenvertaisuuslakiin (1325/2014), mutta ei mihinkään sen säännökseen erityisesti. Kantelija kokee, ettei hänen aloitteensa käsittelyssä ole noudatettu perustuslain säännöstä yhdenvertaisesta kohtelusta eikä myöskään yhdenvertaisuuslakia, kun hänen aloitteensa ei ole ollut käsiteltävänä kaupunginvaltuustossa 15.10.2025.

Kantelija nostaa viimeisimpänä epäkohtana esille kaupunginvaltuuston kokouksen 15.10.2025 §:n 156 liitteestä ilmi käyvän seikan, jonka mukaan vanhin käsittelemättä oleva kuntalaisaloite olisi tehty 24.3.2021, ja lisäksi muitakin käsittelemättömiä kuntalaisaloitteita vuosilta 2022, 2023 ja 2024 liitteessä hänen mukaansa esiintyy. Tämän johdosta hän edelleen arvostelee kaupunginhallitusta siitä, ettei se toimisi kuntalain 38. §:n mukaisesti. Myös kaupunginjohtajan hallintosäännön mukaista vastuuta valvoa kaupungin viranhaltijoiden, työntekijöiden ja luottamuselinten toimintaa sekä ryhtyä toimenpiteisiin epäkohtien poistamiseksi sekä seurata kaupunginhallituksen ja jaostojen, lautakuntien ja toimikuntien sekä luottamushenkilöiden, viranhaltijoiden ja työntekijöiden päätösten laillisuutta ja tarkoituksenmukaisuutta, ja ryhtyä tarvittaessa laissa

tarkoitettuihin toimenpiteisiin asian ottamiseksi kaupunginhallituksen käsiteltäväksi, arvostellaan.

## **2. Asian selvittäminen**

Loviisan kaupungin kirjaamoon on 26.3.2025 tullut kantelijan kuntalaisaloite. Kantelijalle on kantelussakin todetulla tavalla ilmoitettu, että hänen kuntalaisaloitteensa on vastaanotettu. Aloite on viety kaupungin diaariin 1.4.2025. Tieto kuntalaisaloitteen saapumisesta kaupungille on toimitettu kirjaamosta 1.4.2025 kaupunginjohtajalle, silloiselle elinkeino- ja infrastruktuurikeskuksen vt. johtajalle, sivistysjohtajalle, silloiselle hallintojohtajalle, talousjohtajalle ja kahdelle toimistosihteerille. Tieto kuntalaisaloitteesta on toimitettu edellä mainituille asianhallinta- ja käsittelyjärjestelmästä, jolloin vastaanottajat ovat saaneet järjestelmän lähettämän sähköpostiviestin asian vireilletulosta.

Asianhallinta- ja käsittelyjärjestelmästä ei ilmene, että kuntalaisaloitteeseen olisi vastattu ennen 12.5.2026.

Valmistelija on kantelun johdosta pyytänyt lausuntoa kaupunkisuunnittelupäälliköltä ja tiedustellut, mikä on aloitteen käsittelyn tilanne. Kaupunkisuunnittelupäällikkö on 12.5.2026 antanut kantelijalle vastauksen hänen tekemäänsä kuntalaisaloitteeseen. Vastauksesta aloitteeseen käy myös ilmi kaupunkisuunnittelupäällikön lausunto itse kuntalaisaloitteen käsittelyä koskevaan asiaan ja erityisesti sen viivästymiseen johtaneisiin syihin. Kaupunkisuunnittelupäällikkö esittää ensinnäkin vastauksessaan pahoittelut kuntalaisaloitteeseen vastaamisen viivästymisessä, johon on ollut hänen mukaansa syynä inhimillinen erehdys, kun kaupunkisuunnittelupäällikön työlliställä on ollut useita muitakin kantelijaa koskevia asioita vastattavanaan. Vastauspyyntö kuntalaisaloitteeseen on siten jäänyt häneltä yksinkertaisesti inhimillisen erehdyksen vuoksi vain huomioimatta.

## **3. Oikeusohjeet**

Suomen perustuslain (731/1999) 21. §:n 1. momentin mukaan jokaisella on oikeus saada asiansa käsitellyksi asianmukaisesti ja ilman aiheetonta viivytystä lain mukaan toimivaltaisessa tuomioistuimessa tai muussa viranomaisessa sekä oikeus saada oikeuksiaan ja velvollisuuksiaan koskeva päätös tuomioistuimen tai muun riippumattoman lainkäyttöelimen käsiteltäväksi.

Hallintolain (434/2003) 7. §:n 1. momentin mukaan asiointi ja asian käsittely viranomaisessa on pyrittävä järjestämään siten, että hallinnossa asioiva saa asianmukaisesti hallinnon palveluita ja viranomaisen voi suorittaa tehtävänsä tuloksellisesti. 23. §:n mukaan asia on käsiteltävä ilman aiheetonta viivytystä. Viranomaisen on esitettävä asianosaiselle tämän pyynnöstä arvio päätöksen antamisajankohdasta sekä vastattava käsittelyn etenemistä koskeviin tiedusteluihin.

Kuntalain 5. luvun 23. §:n 1. momentin mukaan kunnan asukkaalla, kunnassa toimivalla yhteisöllä ja säätiöllä sekä sillä, joka omistaa tai hallitsee kiinteää omaisuutta kunnassa, on oikeus tehdä aloitteita kunnan toimintaa koskevissa asioissa. Aloitteen tekijälle on ilmoitettava aloitteen johdosta suoritettavat toimenpiteet.

Lainvalmisteluaineistossakin kuntalaisaloitteita koskien (HE 268/2014) on muun ohella todettu, että aloitteen tekijälle on ilmoitettava aloitteen johdosta suoritettavat toimenpiteet. Hyvään hallintoon kuuluu, että aloitteen

tekijä saa kohtuullisen pian aloitteen jätettyään tiedon siitä, mikä kunnan viranomaisen käsittelee aloitteen ja missä aikataulussa. Kun aloite on käsitelty, aloitteen tekijälle tulee ilmoittaa toimenpiteet, joihin mahdollisesti ryhdytään tai on jo ryhdytty tai lähettää tiedoksi päätös, että aloite ei anna aiheutta toimenpiteisiin.

Loviisan kaupungin hallintosäännön viimeisin versio on hyväksytty kaupunginvaltuustossa 25.6.2025, § 108, ja se on ollut voimassa 1.9.2025 lähtien. Nykyisin voimassa olevan hallintosäännön 167. §:n mukaan *kaikki kunnassa vireille tulleet aloitteet käsittelee toimivaltainen kunnan viranomaisen ilman aiheetonta viivytystä. Sisällöltään vastaava on ollut 1.9.2025 voimassa saakka olleen hallintosäännön 162. §.*

[MS1.1]Hallintosäännön 168. §:n mukaan aloitteen tekijälle on ilmoitettava kuukauden kuluessa aloitteen saapumisesta, missä viranomaisessa aloite käsitellään, arvioitu käsittelyaika ja keneltä saa lisätietoja aloitteen käsittelystä. Edelleen hallintosäännön 168. §:n mukaan sen jälkeen, kun aloite on käsitelty loppuun, aloitteen tekijälle on ilmoitettava, onko aloite johtanut toimenpiteisiin. Vastaava määräys on sisältynyt vielä keväällä 2025 voimassa olleeseen hallintosääntöön §:nä 166. Tuolloinen hallintosääntö oli hyväksytty kaupunginvaltuustossa 13.11.2024, § 132.

#### **4. Johtopäätökset**

Selvityksen perusteella kaupungin kirjaamoon on saapunut 1.4.2025 diarioitu kuntalaisaloite, joka on kuulunut elinkeino- ja infrastruktuurikeskuksen toimialaan, ja se on välitetty toimeksi kirjaamosta jo edellä mainituille viranhaltijoille. Kahdelle toimistosihteerille asia oli kirjaamosta lähetetty tiedoksi.

Elinkeino- ja infrastruktuurikeskuksen kokonaistoiminnan johtaminen on kuulunut kyseisen keskuksen vt. johtajalle.

Kaupunkisuunnittelupäällikkö on 12.5.2026 antanut kantelijalle kuntalaisaloitteeseen vastauksen.

Loviisan kaupungin hallintotoiminnassa kirjaamoon toimitetut vireille tulevat asiat (asiakirjoineen) lähetetään kirjaamon toimesta sille vastuualueelle, jonka toimialaan asia kuuluu. Johtuen vireille tulevien asioiden moninaisuudesta ja laajuudesta, ei kirjaamon tiedossa läheskään aina ole se, kuka yksittäinen viranhaltija on vastuussa asian käsittelemisestä. Siitä johtuen asiat toimitetaan joskus tiedoksi useankin eri vastuualueen johtavalle tai johtaville viranhaltijoille, joiden tehtäviin kuuluu huolehtia, että tarvittavat valmistelutoimenpiteet tehdään ja hallintoasia tulee käsitellyksi.

Tavallisesti tilanteessa, jossa kirjaamosta tulee asianhallinta- ja käsittelyjärjestelmän kautta toimeksianto (ilmoitus sähköpostiin), käy vastaanottaja järjestelmässä tutustumassa asiaan asianhallinta- ja käsittelyjärjestelmässä. Järjestelmästä, kyseiseltä asialta, ilmenee myös se, kenelle kaikille kyseinen hallintoasia on kirjaamosta toimitettu tiedoksi. Laajojen ja useiden eri viranhaltijoiden toimialaan kuuluvien asioiden osalta tavallisesti sovitaan viranhaltijoiden toimesta viipymättä eri osapuolten valmisteluvastuut asiakirja- ja tietopyyntöihin vastaamisessa.

Nyt kyseessä olevassa asiassa selvityksen perusteella näyttää tapahtuneen siten, että vastuualueen johtaja on osoittanut kuntalaisaloitteen valmisteluvastuun alaiselle viranhaltijalle (kaupunkisuunnittelupäällikkö), mutta asiaa ei ole käsitelty loppuun toimittamalla vastaus kuntalaisaloitteen tehneelle kantelijalle. Asian valmistelun jääminen kesken näyttääkin jo edellä todetuin tavoin johtuneen

siitä, että on sattunut inhimillinen erehdys. Kaupunkisuunnittelupäällikkö on kevään aikana vastannut useisiin muihinkin kantelijan kaupungille lähettämiin tiedusteluihin.

Kuntalaisaloitteiden käsittely kaupunginvaltuustossa ja kaupunginhallituksessa

Edellä todetulla tavalla Loviisan kaupungin hallintosäännön 167. §:n mukaan *Kaupunginhallituksen on vuosittain lokakuussa esitettävä kaupunginvaltuustolle luettelo kaupunginvaltuuston toimivaltaan kuuluvista tehdyistä aloitteista ja niiden perusteella suoritetuista toimenpiteistä.*

Hallintosääntö tarkoittaaakin sellaisia kuntalaisaloitteita, jotka jollakin tavalla kuuluvat tosiasiallisesti nimenomaan kaupunginvaltuuston toimivaltaan hallintosäännön mukaisesti. Esimerkkinä voitaisiin mainita aloite, joka koskisi kaupunginvaltuuston kokousten nauhoittamista ja tallentamista.

Kantelija arvosteli sitä, ettei Loviisan kaupunginvaltuusto käsitellyt hänen tekemäänsä kuntalaisaloitetta kokouksessaan 15.10.2025, § 156. Kantelija arvosteli vastaavilla perusteilla myös kaupunginhallituksen menettelyä, kun sekään ei ole kokouksessaan 6.10.2025, § 348, reagoinut hänen kuntalaisaloitteensa puuttumiseen siltä listalta, joka esitettäisiin kaupunginvaltuustolle sen kokouksessa 15.10.2025. Valtuusto ei ole käsitellyt hänen aloitettaan, koska sen ei ole katsottu kuuluvan valtuuston toimivaltaan ja siihen on voinut antaa vastauksen yksittäinen viranhaltija. Tästä syystä kaupunginhallitus ei myöskään ole esittänyt kaupunginvaltuustolle, että kantelijan tekemän aloitteen käsittelytilanne merkittäisiin valtuustossa tiedoksi.

Kaupunginhallitus ei tässä lausumassaan ota kantaa kantelijan kantelun täydennyksessä mainitseisiin muiden tekemiin kuntalaisaloitteisiin, koska lausuma koskee vastauksen antamista kantelijan kuntalaisaloitteen viivästymisestä tehtyyn kanteluun.

Lopuksi  
K

antelussa on arvosteltu kaupunginhallitusta siitä, ettei se toimeenpane kuntalaissa säädettyä valvontatehtäväänsä. Myös kaupunginjohtajan toimintaa on arvosteltu. Voidaan todeta, että kuntalaisaloitteen käsittelyn viivästyminen on erittäin harmillista. Selvityksen perusteella asian valmisteluprosessi ei ole toteutunut tavanomaisella tavalla ja tullut riittävän ajoissa päätökseensä.

Arvostelua voidaan pitää kohtuullisen ankarana, kun otetaan huomioon se erilaisten aloitteiden, tiedustelujen sekä asiakirja- ja tietopyyntöjen kokonaismäärä, joka Loviisan kaupungille vuosittain osoitetaan ja joihin vastataan lainsäädännön asettamissa aikarajoissa.

Kaupunginhallitus toteaa, että Loviisan kaupungin hallintosäännössä ei ole kuntalaisaloitteiden käsittelyaikoja koskevaa sääntelyä, joten vireille tulleet kuntalaisaloitteet on käsiteltävä kunnan toimivaltaisessa viranomaisessa ilman aiheutonta viivytystä hallintolain 23 §:n mukaisesti. Tässä tapauksessa viivytyksettömyysvaatimus ei valitettavasti ole toteutunut. Sittemmin kaupungin hallinnossa on otettu käyttöön uusien aloitteiden käsittelyn seuranta varten seurantajärjestelmä seurantataulukoineen. Samantyyppistä järjestelmää hyödynnetään muun muassa asiakirja- ja tietopyyntöihin vastaamisen seurantaan liittyen.

Oheismateriaali:

Eduskunnan oikeusasiamiehen selvityspyyntö liitteineen

Esittelijä

Kaupunginhallituksen puheenjohtaja

Ehdotus

Kaupunginhallitus päättää lausuntonaan ja selvityksensä asiassa EOAK/8028/2025 viitata edellä selostettuun hallintojohtajan valmistelemaan lausumaan.

Kaupunginhallitus päättää toimittaa eduskunnan oikeusasiamiehelle seuraavat lausunnot sekä muut asiakirjat:

– Kaupunkisuunnittelupäällikön vastaus kuntalaisaloitteeseen 12.5.2026

– Loviisan kaupungin hallintosääntö, hyväksytty kaupunginvaltuustossa 25.6.2025, § 108

– Loviisan kaupungin hallintosääntö, hyväksytty kaupunginvaltuustossa 13.11.2024, § 132

Tämä pykälä tarkastetaan välittömästi.

Päätös